

Põhiõiguste harta			Puuetega inimeste õiguste konventsioon (PIK)			Põhiseadus (PS)			Kontrolli, et kooskõla oleks tagatud/kinnitus, vajadusel täiendav analüüs ja täiendavad nõuded TATis
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=ET			https://www.riigiteataja.ee/akt/204042012006			https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002?leiaKehtiv			
Põhiõiguste harta jaotis	Põhiküsimused	Harta artikkel	PIK artikkel	Põhiküsimused	Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklid on kaetud muu hulgas põhiseaduse ja teiste all loetletud seadustega				
Sotsiaalministeerium nõustab naiste ja meeste võrdõiguslikkuse, mittediskrimineerimise ja erivajadustega inimeste lipipäsetavuse osas programmide ja projektide kavandamis-, rakendamise-, seire- ja hindamisprotsessis (ELi harta artiklid 21, 23 ja 26 ja puuetega inimeste konventsiooni artikkel 9), Keskkonnaministeerium keskkonnakaitse teemades (EL harta artikkel 37) ning kooskõlastavad toetuse andmise tingimusi.									
Iga ministeerium vastutab põhiõiguste kaitsmise ja edendamise eest oma haldusalas.									
I jaotis - "Väärkuse" (artiklid 1-5)	Inimväärikus	1	16	Kaitse ekspluateerimise, vägivalga ja väärkohtlemise eest	PS § 10 nimetatud inimväärikuse põhimõtete on üks EV Põhiseaduse alusprintsipiidest	Kooskõlas			
	Õigus elule	2	10	Õigus elule	PS § 17 Igaühel on õigus elule.	Kooskõlas			
	Õigus isikupuutumatus	3	14	Vabadus- ja isikupuutumatus	PS § 20 Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatus	Kooskõlas			
	Piinamise ning ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeld	4	15	Kaitse piinamise ja julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise eest	PS § 18 Kedagi ei tohi piinata, julmalt või väärkust alandavalt kohelda.	Kooskõlas			
	Orjapidamise ja sunniviisilise töö keeld	5	16	Kaitse ekspluateerimise, vägivalga ja väärkohtlemise eest	PS § 20 Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatus. PS § 29 Kedagi ei tohi sundida tema vaba tahte vastaselt tööle ega teenistusse, välja arvatud kaitseväeteenistus või selle asendusteenistus, tööd nakkushaiguse leviku tõkestamisel, loodusõnnetuse ja katastroofi korral ning tööd, mida seaduse alusel ja korras peab tegema süüdimõistetud.	Kooskõlas			
II jaotis „Vabadused“ (artiklid 6–19)	Õigus vabadusele ja turvalisusele	6	16	Kaitse ekspluateerimise, vägivalga ja väärkohtlemise eest	PS § 20 Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatus	Kooskõlas			
	Era- ja perekonnaelu austamine	7	22	Isikupuutumatus kaitse	PS § 26 Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatus	Kooskõlas			
	Isikuandmete kaitse	8	22	Eraelu puutumatus	1. Põhiseadus § 20 Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatus. 2. Isikuandmete kaitse seadus - https://www.riigiteataja.ee/akt/104012019011	Kooskõlas			
	Õigus abielluda ja luua perekond	9	23	Kodu ja perekonna austamine	PS § 26 Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatus. PS § 27 Perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena on riigi kaitse all.	Kooskõlas			
	Mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus	10	3	Preambul ja üldpõhimõtted, sh mittediskrimineerimine, osalemine ja kaasatus ühiskonnas, võrdsed võimalused, juurdepääsetavus, meeste ja naiste võrdsus jne.	PS § 40 Igaühel on südametunnistuse-, usu- ja mõttevabadus. PS § 41 Igaühel on õigus jääda truuks oma arvamustele ja veendumustele. Kedagi ei tohi sundida neid muutma.	Kooskõlas			
	Sõna- ja teabevabadus	11	21	Sõna ja arvamusevabadus ning juurdepääs informatsioonile	§ 44. Igaühel on õigus vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni. § 45. Igaühel on õigus vabalt levitada ideid, arvamusi, veendumusi ja muud informatsiooni sõnas, trüki, pildis või muul viisil.	Kooskõlas			
	Kogunemis- ja ühinemisevabadus	12	21	Sõna ja arvamusevabadus ning juurdepääs informatsioonile	§ 47. Kõigil on õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada.	Kooskõlas			
	Kunsti ja teaduse vabadus	13	30	Osalemine kultuurielus, virgustus-, puhke- ja sporditegevuses	§ 38. Teadus ja kunst ning nende õpetused on vabad.	Kooskõlas			
			32	Rahvusvaheline koostöö	Ülikoolid ja teadusasutused on seaduses ettenähtud piires autonoomsed.	Kooskõlas			
	Õigus haridusele	14	24	Haridus	§ 37 Igaühel on õigus haridusele	Kooskõlas			
	Kutsevabadus ja õigus teha tööd	15	27	Töö ja tööhõive	§ 29. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta.	Kooskõlas			
	Ettevõtlusvabadus	16	27	Töö ja tööhõive	§ 31 Eesti kodanikel on õigus tegeleda ettevõtlusega	Kooskõlas			
	Õigus omandile	17	30	Osalemine kultuurielus, virgustus-, puhke- ja sporditegevuses.	§ 32 Igaühel on omandi puutumatu ja võrdselt kaitstud	Kooskõlas			
Õigus varjupaigale	18	18	Liikumisevabadus ja kodakondsus	Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus - https://www.riigiteataja.ee/akt/VRKS	Kooskõlas				
Õigus kaitsele tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral;	19	18	Liikumisevabadus ja kodakondsus	§ 36. Ühtki Eesti kodaniku ei tohi Eestist välja saata ega takistada Eestisse asumast.	Kooskõlas				
III jaotis „Võrdsus“ (artiklid 20–26)	Võrdsus seaduse ees	20	12	Võrdne tunnustamine seaduse ees	PS § 12 Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.	Kooskõlas			
	Diskrimineerimiskeeld	21	5	Võrdsus ja mittediskrimineerimine	Võrdse kohtlemise seadus - https://www.riigiteataja.ee/akt/122102021011?leiaKehtiv Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, usutunnistuse või veendumuste, vanuse, puude või seksuaalse sättumuse alusel. Võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab, et diskrimineerimist ei toimu.	Kooskõlas			
	Kultuuriline, usuline ja keeleline mitmekesisus	22	4	Üldkohustused	Artikkel 3 - Üldpõhimõtted Puuetega inimeste õiguste konventsioonis (PIK) (a) austus inimeste loomupärase väärkuse, individuaalse autonoomia, seelahulgas vabaduse ise oma valikuid langetada, ja iseseisvuse vastu; (b) mittediskrimineerimine; (c) täielik ia tõbus osalemine ia kaasatus ühiskonnas:	Analüüs seletuskirjas peatükis "4. Eelnõu mõjud" lk 48			
			9	Juurdepääsetavus					
			30	Osalemine kultuurielus, virgustus-, puhke- ja sporditegevuses					
	Naiste ja meeste võrdõiguslikkus	23	6	Puuetega naised		Kooskõlas			
Lapse õigused	24	7	Puuetega lapsed		Kooskõlas				
Eakate õigused	25	28	Küllaldane elatustase ja sotsiaalne kaitse		Kooskõlas				

	Puuetega inimeste integreerimine	26	3 4 8 9 19 20 27 30	Üldpõhimõtted Üldkohustused Teadlikkuse suurendamine Juurdepäasetavus Iseseisev elu ja kogukonda kaasamine Isiklik liikumisvõime Töö ja hõive Osalemine kultuurielus, virgestus-, puhke- ja sporditegevustes	(c) usklik ja uskliku olemine ja avalikku elu elamine; (d) austus erinevuste vastu ning puuetega inimeste tunnustamine inimeste mitmekesisuse ja inimkonna osana; (e) võrdsed võimalused; (f) juurdepäasetavus; (g) meeste ja naiste võrdsus; (h) austus puuetega laste arenevate võimete vastu ning austus puuetega laste õiguse vastu säilitada oma identiteet.	
IV jaotis „Solidaarsus“ (artiklid 27–38)	Töötajate õigus olla ettevõttes informeeritud ja ära kuulatud	27		Rakendub töötajate usaldusisiku seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/12771390?leiaKehitiv), mis reguleerib töötajate usaldusisiku tegevust teda volitanud töötajate ja ametnike esindamisel suhetes tööandjaga ja töötajatega.		Kooskõlas
	Kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õigus	28	27	Töö ja tööhõive (f)	PS 29 Töötajate ja tööandjate ühingutesse ja liitudesse kuulumine on vaba. Töötajate ja tööandjate ühingud ja liidud võivad oma õiguste ja seaduslike huvide eest seista vahenditega, mida seadus ei keela. Streigijõudumise kasutamise tingimused ja korra sätestab seadus.	Kooskõlas
	Õigus kasutada tööhõiveteenuseid	29	26 27	Habilitatsioon ja rehabilitatsioon Töö ja tööhõive	§ 29. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta.	Kooskõlas
	Kaitse põhjendamatu vallandamise korral	30		Kohaldub harta artikkel.	§ 29 Töötingimused on riigi kontrolli all. Töövaidluste lahendamise korra sätestab seadus.	Kooskõlas
	Head ja õiglaselised töötõingimused	31	27	Töö ja tööhõive	§ 29 Töötingimused on riigi kontrolli all. Töövaidluste lahendamise korra sätestab seadus.	Kooskõlas
	Keeld kasutada laste tööjõudu ja noorte töötajate kaitse tööil	32	16 27	Kaitse ekspluateerimise, vägivalga ja väärkohtlemise eest Töö ja tööhõive	PS § 29 lg 2 keelab sunnitud töö lapse kui ka täiskasvanu puhul. Last ei tohi töö tegemiseks ära kasutada. Laps ei tohi teha tööd, mis on talle ohtlik, segab koolis käimist või on kahjulik tema tervisele ja arengule. Laste töötamist reguleerib töölepingu seadus. Seal on kirjas laste töölkäimist puudutavad vanusepiirid ja eritingimused. Alaealisel on töötamiseks vaja olenevalt vanusest kas vanema või tööinspektori luba. (https://www.oiguskantsler.ee/et/laste-ja-noorte-%C3%B5igused-ja-kohustused)	Kooskõlas
	Perekonna- ja tööelu	33	23	Kodu ja perekonna austamine	PS § 27 Perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena on riigi kaitse all. § 29 Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. Kui seadus ei sätesta teisiti, siis on see õigus võrdset Eesti kodanikuga ka Eestis viibival välisriigi kodanikul ja kodakondsuseta isikul.	Kooskõlas
	Sotsiaalkindlustus ja sotsiaallabi	34	28	Küllaldane elatustase ja sotsiaalne kaitse	§ 28 Eesti kodanikul on õigus riigi abile vanaduse, töövõimetuse, toitjakaotuse ja puuduse korral. Riik soodustab vabatahtlikku ja omavalitsuse hoolekannet. Lasterikkad pered ja puuetega inimesed on riigi ja kohalike omavalitsuste erilise hoole all.	Kooskõlas
	Tervishoid	35	25	Tervishoid	§ 28 Igaühel on õigus tervise kaitsele.	Kooskõlas
	Võimalus kasutada tildist majandushuvi pakkuvaid teenuseid	36	11	Ohuolukorrad ja humanitaarsed eriolukorrad	Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus - https://www.riigiteataja.ee/akt/106042021005	Kooskõlas
Keskkonnakaitse		37	9 21	Juurdepäasetavus (f) Sõna ja arvamusevabadus ning juurdepääs teabele lõige (a) avalikkusele mõeldud teabe edastamine puuetega inimestele juurdepäasetavas vormingus ning erinevate puuetega arvestavate tehnoloogiate abil õigeaegselt ja ilma lisakuludeta.	PS § 53 Igaüks on kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hütivama kahju, mis ta on keskkonnale tekitanud. DNSH[2] ja kliimakindluse ning EE2035 raames KeM ja RTK konsultatsioon. Nõuded TATis ja analüüs seletuskirjas.	Kooskõlas, analüüs lk 48
V jaotis „Kodanike õigused“ (artiklid 39–46)	Tarbijakaitse	38	4	Üldkohustused (e, f, g, h)	Tarbijakaitse seadus - https://www.riigiteataja.ee/akt/TKS	Kooskõlas
	Õigus hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel	39	29	Osalemine poliitilises ja avalikus elus	Euroopa Parlamendi valimise seadus - https://www.riigiteataja.ee/akt/EPVS	Kooskõlas
	Õigus hääletada ja kandideerida kohalikel valimistel kohalikel valimistel	40	29	Osalemine poliitilises ja avalikus elus	PS § 56. Kõrgeimat riigivõimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu: 1) Riigikogu valimisega; 2) rahvahääletusega. PS § 57. Hääleõiguslik on Eesti kodanik, kes on saanud kaheksateist aastat vanaks.	Kooskõlas
	Õigus heale haldusele	41	29	Osalemine poliitilises ja avalikus elus	HMS § 5 lõike 2 kohaselt tuleb haldusmenetlus läbi viia eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. ÜSS § 1 lg 5 kohaselt kohaldatakse viidatud seaduses ette nähtud menetlusele haldusmenetluse seadust.	Kooskõlas
	Õigustutvuda dokumentidega	42	21	Sõna ja arvamusevabadus ning juurdepääs informatsioonile	PS § 44 Eesti kodanikul ja Eestis viibival välisriigi kodanikul ja kodakondsuseta isikul on õigus seaduses sätestatud korras tutvuda tema kohta riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes ning riigi ja kohalike omavalitsuste arhiivides hoitavate andmetega. HMS § 37 lg 1 igaühel on õigus igas menetlusstaadiumis tutvuda haldusorganiga säilitatavate asjas tähtsust omavate dokumentide ja toimikuga, kui see on olemas.	Kooskõlas
	Õigus pöörduda Euroopa ombudsmani poole	43	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	Rahvusvaheliste lepingute alusel otsekohalduv	Kooskõlas
	Õigus esitada petitioone	44	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 46 Igaühel on õigus pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Vastamise korra sätestab seadus	Kooskõlas
	Liikumis- ja elukoha valiku vabadus	45	20	Isiklik liikumisvõime	§ 34. Igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, on õigus vabalt liikuda ja elukohta valida.	Kooskõlas
	Diplomaatilisele ja	46	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	§ 13 - Igaühel on õigus riigi ja seaduse kaitsele. Eesti riik kaitseb	Kooskõlas

VI jaotis „Õigusemõistmine“ (artiklid 47–50)	Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele	47	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 15 Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib oma kohtuasja läbivaatamisel nõuda mis tahes asjassepuutuva seaduse, muu õigusakti või toimingu põhiseadusevastaseks tunnistamist. § 20 Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatusel. § 22 Kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.	Kooskõlas
	Süütuse presumptsioon ja kaitseõigus	48	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	§ 22. Kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.	Kooskõlas
	Kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõte	49	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 3 Riigivõimu teostatakse üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtted ja normid on Eesti õigussüsteemi lahutamatu osa. PS § 11 Õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. PS § 22 kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.	Kooskõlas
	Mitmekordse kohtumõistmise ja karistamiskeeld	50	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 23 Kedagi ei tohi teist korda kohtu alla anda ega karistada teo eest, milles teda vastavalt seadusele on mõistetud lõplikult süüdi või õigeks.	Kooskõlas

[1] Täiendavalt analüüsima ei pea, kuid pead kontrollima ja kinnitama, et nõuet ei rikutaks.

[2] DNSH ja kliimakindluse analüüsi juhised on punktis X